

RATKAISUJA ILMASTONMUUTOKSEEN

- ympäristöjärjestöjen esitykset
puolueenne vaaliohjelman tueksi

RATKAISUJA ILMASTONMUUTOKSEEN

- ympäristöjärjestöjen esitykset puolueenne vaaliohjelman tueksi

Suomalaiset kannattavat vahvempia ilmastotoimia. Silti Suomen kasvihuonepäästöt kasvoivat kuudella prosentilla vuonna 2016 edellisvuoteen verrattuna. Yhteiskunta on edelleen rakentunut korkeapäästöisten elämän- ja tuotantotapojen varaan. Pariisin sopimuksen tavoitteiden mukainen elämä on Suomessa vaikeaa.

Vastuuta kestävästä yhteiskunnasta ei voi jättää kuluttajien tai yritysten varaan. Kestävät valinnat ja kestävä talous tulee mahdolliseksi vain kestävästi rakennetussa yhteiskunnassa. Poliitiikan ja päättäjien panosta tarvitaan nyt, jotta ilmastokriisi ratkaistaan ja ihmiset saadaan sitä ratkaisemaan.

Ilmastokriisin ratkaisut eivät voi enää odottaa. Ilmastotieteen mukaan ilmastopolitiikan suunnanmuutokseen on enää parin vuoden ikkuna, mikäli aiomme saavuttaa Pariisissa sovitut ilmastotavoitteet. Pariisin sopimuksen puolentoista asteen lämpenemistavoite on paras toivo elinkelpoisen tulevaisuuden varmistamiseksi Suomessa ja maailmanlaajuisesti. Siksi vuosina 2019–2023 politiikan tehtävä on jälleenrakentaa Suomi ilmastokestäväksi. Suomessa tulee kasvattaa hiilinieluja- ja varastoja, luopua fossiilisista tuista, toteuttaa energiamurros ja siirtyä kestävään liikennejärjestelmään. Nyt on suurten ratkaisujen aika. Suomen tulee myös toimillaan näyttää suuntaa ja kannustaa kansainvälisellä yhteistyöllä muita maita ilmastokriisin torjuntaan.

Suomen päästövähennystavoite Pariisin ilmastopimuksen mukaiseksi

Ilmastonmuutos heikentää jo nyt elinmahdollisuuksia, aiheuttaa konflikteja ja lisää pakolaisuutta kaikkein haavoittuvimmilla alueilla. Yhtenä aikamme vakavimmista ongelmista ilmastonmuutos haastaa Suomenkin toimimaan globaalin ilmastovastuun mukaisesti. Vuosina 2019–2023 tehdään suuria ilmasto- ja energiapoliittisia päätöksiä niin kotimaassa kuin kansainvälisesti. Oikeilla päätöksillä voimme turvata nykyisten ja tulevien sukupolvien mahdollisuuden hyvään elämään.

Järjestöjen esitykset:

- Suomen päästösitoumus asetetaan viipymättä Pariisin ilmastopimuksen mukaiselle tasolle, jonka tavoitteena on rajoittaa lämpötilan nousu 1,5 asteeseen.
 - Suomen päästövähennyssitoumus vuodelle 2030 nostetaan vähintään 60 prosenttiin vuoden 1990 tasosta.
 - Hiilinielut ja -varastot sitovat tasaisesti kasvavan määrän hiiltä 2020-luvulla. Maankäyttösektorin (Lulucf eli metsät, maatalous ja suot) hiilinielujen tulee vuoteen 2030 mennessä kasvaa vähintään 35 prosentilla verrattuna vuosien 2000–2009 keskiarvoon. Lulucf-nettonielun tulee olla vuonna 2030 vähintään 40 miljoonaa tonnia.
 - Suomen nettopäästöjä vähennetään niin, että ne ovat negatiivisia vuoteen 2030 mennessä.
 - Suomi ajaa EU:n päästötavoitteen nostoa ja hiilinielujen vahvistamista määrätietoisesti, erityisesti osana EU-puheenjohtajuuskauttaan. Tällä tavalla kiristetään EU:n kansallisesti määriteltyä panosta (NDC).
 - Suomi edistää myös uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden tavoitteiden kiristämistä, kun EU:n kansallisesti määritelty panos (NDC) päivitetään.
- Hallituksen pitkän aikavälin ilmastosuunnitelma pohjataan kokonaan uusiutuvan ja kestäväen energian käyttöön. Suomen hiilinieluja -ja varastoja vahvistetaan ja niiden suojeleu varmistetaan. Tällä tavalla pienennetään johdonmukaisesti Suomen nettopäästöjä ilmakehään ja toteutetaan negatiivisten nettopäästöjen tavoitetta.

Älykkäillä energiaratkaisuilla hyvinvointia ja työpaikkoja

Fiksut energiaratkaisut säästävät rahaa, luovat työpaikkoja, lisäävät verotuloja ja vähentävät päästöjä. Suomen on mahdollista saavuttaa mittavia päästövähennyksiä liikenteessä, asumisessa ja energiaratkaisuissa. Tämä on mahdollista yhdessä kansalaisten, yritysten, rahoittajien, energiantuottajien ja kuntien kanssa.

Järjestöjen esitykset:

- Siirrytään energian tuhlauksesta energian säästöön.
 - Rakennusten nettoenergiankulutus puolitetaan vuoteen 2030 mennessä*.
 - Käyttötymisen muutoksen avulla kotien energiankulutusta lasketaan 15 prosenttia*.
 - Suomessa laaditaan pitkän aikavälin (vuoteen 2050 asti ulottuva) koko rakennuskannan korjausrakentamissuunnitelma (osana Rakennusten energiatehokkuusdirektiivi EPBD:n toimeenpanoa), johon sisältyy energiansäästötoimia sekä uusiutuvan energian lisäystä.
- Lisätään sähkön ja kaukolämmön kysyntäjousto.
 - Kysyntäjouston piirin saadaan yli 2000 MW loppukuluttajien sähkökäytöstä vuoteen 2030 mennessä*.
 - Kysyntäjouston piirin saadaan 2000 MW loppukuluttajien kaukolämmön kulutuksesta vuoteen 2030 mennessä*.
- Mahdollistetaan hajautetun uusiutuvan energian läpimurto.
 - Kannustavat energiatuet suunnataan myös yksityishenkilöille, energiaosuuskunnille ja asunto-osakeyhtiöille.
 - Poistetaan yhteisöenergian esteet ja mahdollistetaan energiaosuuskuntien toiminta esimerkiksi uudistamalla sähkömarkkinalakia.
 - Asetetaan yhteisöenergialle oma tavoite ja suunnitelma läpimurron saavuttamiseksi.

- Tehdään liikenteestä kestäväää.
 - Vaihtoehtoisia energiamuotoja, kuten sähköä ja biokaasua, hyödyntävien autojen määrää lisätään 750 000:een vuoteen 2030 mennessä*.
 - Luodaan tukirakenne kevyelle ja julkiselle liikenteelle sekä liikennepalveluille.
 - Yksityisautoilua vähennetään (ajokilometrit) vähintään 20 prosenttia vuoteen 2030 mennessä.

Irti fossiilisista energiamuodoista ja ympäristölle haitallisista tuista

Tehottomat fossiilisten polttoaineiden tuet vääristävät markkinahintoja, kilpailua ja hidastavat merkittävästi uusien energiaratkaisujen läpimurtoa.

Järjestöjen esitykset:

- Vaalikauden aikana hallitus vähentää ympäristön kannalta haitallisten tukien määrän puoleen nykyisestä. Erityisesti energiantuhlaukseen ja fossiilisten energiamuotojen käyttöön kannustavat tuet lopetetaan välittömästi. Tällaisia tukia ovat:
 - Energiaintensiivisten yritysten matalampi sähköveroluokka.
 - Energiaveropalautus maataloudessa ja teollisuudessa.
 - Liikenne (dieselin verokanta, työkonien kevyen polttoöljyn verokanta, polttoaineverotuksen poikkeama vesiliikenteessä, ilmailupolttoaineiden verottomuus, yksityisautoiluun kannustavat työmatkatuet).
 - Metsä- ja maatalouden tuet muutetaan ympäristöperusteisiksi, ja sen osana tuetaan myös hiilensidontaa.
 - Turpeen verotuki poistetaan.
- Kaikille lennoille asetetaan lentovero. Verotuotot suunnataan kotimaisen vähäpäästöisen liikenteen edistämiseen.
- Öljylämmitys lopetetaan ja siirtymää lämpöpumppeihin tuetaan.
- Turpeen ja kivihiilen käytöstä luovutaan vuoteen 2025 mennessä.
- Energiatuotannon maakaasuinfrastruktuuriin investoiminen lopetetaan, ja rahavirrat suunnataan uusiutuviin energiaratkaisuihin.

Säilytetään metsien hiilinielut

Ilmastonmuutoksen edetessä metsistä tulee entistäkin tärkeämpiä. Päästövähennykset eivät yksin riitä ilmastonmuutoksen hillintään, vaan ilmakehään jo päässyttä hiiltä pitää sitoa ja varastoida takaisin maahan. Luotettavin tapa hiilen sidontaan on metsien ja soiden suojeleminen.

Järjestöjen esitykset:

- Suomen metsätavoitteet päivitetään niin, että hiilinielut kasvavat jatkuvasti. Suomi määrittelee hiilen sitomiselle määrällisen tavoitteen (joka ylittää 2000–2009 keskiarvon) vuodelle 2030.
- Hiilinielujen ja -varastojen suojelemiseksi (metsät, maatalous ja suot) laaditaan strategia.
- Metsien ennallistamista, metsiensuojelua ja suometsien suojeleminen edistetään kansainvälisesti mm. ilmastoneuvotteluissa.
- Turvemaiden ja soiden ojituksen tukeminen lopetetaan ja turvemaiden ojitus tehdään luvanvaraiseksi.

Kiristetään päästökauppaa

Euroopan unionin päästökauppa kattaa noin puolet Suomen päästöistä. Järjestelmä ei lukuisista uudistuksista huolimatta vähennä päästöjä riittävän nopeasti. EU-tason päivitysten jälkeen päästökaupassa on edelleen merkittäviä ongelmia, joiden vuoksi muita tehokkaita toimia tarvitaan**. Suomella on nyt mahdollisuus paikata järjestelmän valuvikoja.*

Järjestöjen esitykset:

- Suomi edistää päästökaupan tiukennusta, jossa päästöyksiköiden määrä päästökaupassa vähennetään ilmastotavoitteiden mukaiselle tasolle ja ylimääräiset päästöyksiköt mitätöidään.
- Suomi asettaa yhdessä naapurimaiden kanssa hiilelle lattiahinnan, joka ohjaa vähähiiliseen kehitykseen. Päästöhuutokauppatulot ohjataan ilmastotoimiin ja kehitysyhteistyöhön.

*Päästöyksiköiden ilmaisjaosta tulisi jatkossa luopua kokonaan, jollei hiilivuodosta saada pitävää empiiristä näyttöä. Toistaiseksi hiilivuotouhkaan perustunut ja teollisuutta tukenut miljardien eurojen arvoinen ilmaisjako on perustunut teoreettisiin olettamuksiin, jotka on toistuvasti osoitettu vääriksi.

** ETS:n aikaisempien kauppakausien yksi suurista vioista on ollut kansainvälisten yksiköiden käyttäminen, mutta nyt kompensatiot on rajattu EU:n päästökaupan ulkopuolelle 2021 alkaen. Negatiivisten päästöjen tarpeen vuoksi mikään sektori ei voi jatkossa hoitaa päästövähennysveloitettaan kompensatioiden (ns. offset-mekanismien) kautta.